OOSTPOST

SOERABAIJASCHE COURANT.

№ 83 ZESDE JAARGANG. 1858

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . ƒ 7.50
„ „ „ Java. . . . . . . „ 9.—
„ „ „ Buitenbezittingen. . „ 10.—
„ „ „ Nederland. . . . . „ 12.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 18 OCTOBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentiën met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

INRIGTING VOOR JONGENS WEEZEN TE SOERABAYA.

„Velen, in Nederlandsch Indie geboren en tot de Europesche bevolking behoorende Christenen ontbreken verzorging en opleiding tot een werkzaam en nuttig leven. Het gevolg daarvan is kenbaar aan hun physiek en moreel. — Zij missen de krachten, welke door arbeid en goede voeding bevorderd worden, voorts aansporing om hunnen staat te verbeteren door ijver en industrie, in één woord — het genot van een behoorlijk bestaan en leven."

Ziedaar eene treurige waarheid, bevestigd door de ondervinding aller tijdperken van het Nederlandsch Indisch maatschappelijk leven.

Wel bestaan er op Java stichtingen van liefdadigheid, waarin weezen, verlatene of hulpbehoevende kinderen van Europeanen of daarmede gelijk gestelden worden opgenomen, doch de verpleging en opvoeding in die wees- of armenhuizen genoten, kan uit den aard der zaak slechts zeer gebrekkig strekken, om de opleiding tot een werkzaam en nuttig leven te bevorderen.

Toen wij ongeveer een jaar geleden in ons blad van 9 November 1857 No 90 ons gevoelen bekend stelden over de ontbinding van de te dezer stede bestaan hebbende AMBACHTSCHOOL zeiden wij over het lot van het zoogenaamde inlandsche kind het navolgende:

Het is te algemeen bekend wat het lot der zoogenaamde inlandsche kinderen, die geene europesche opvoeding genoten hebben, op weinige vereerende uitzonderingen na, is, dan dat wij over dit veel besproken en in den laatsten tijd veel beschreven onderwerp breedvoerig zouden behoeven uit te wijden.

Op zeer jeugdigen leeftijd wordt het, in de laatste jaren zooveel verbeterd onderwijs ter Gouvernements lagere school als voldoende beschouwd om zich eene maatschappelijke loopbaan te kiezen. Het met zoovele moeite ingeprente onderwijs in de Hollandsche taal, de rekenkunde, de geschiedenis en de aardrijkskunde, wordt van lieverlede vergeten en gant door gebrek aan verdere oefening weldra geheel verloren en alles wat er overblijft bestaat in een vlug, duidelijk doch tevens geheel werktuigelijk handschrift, waardoor zij worden in staat gesteld om hunne overige levensdagen, als levende copieermachines, de sobere kost te verdienen, of zoo zij eenige sluwheid van omgang met de inlandsche of vreemde Oostersche bevolking hebben verkregen zich toe te wijden aan dat vak van nijverheid, hetgene hier ter stede bekend is onder den naam van *zaakwaarnemen*, welke beide middelen van bestaan voorzeker niet zeer geschikt zijn ter veredeling van verstand en hart en ter verlichting en beschaving, onder dat gedeelte der europesche bevolking dat aan een en ander door hare mindere vatbaarheid voor zedelijke ontwikkeling zoo veel behoefte heeft.

Wat wij destijds van het inlandsche kind *in het algemeen* zeiden, mogen wij gerustelijk in den ruimsten zin op de weezen, verlatenen of hulpbehoevenden onder hen toepassen.

Bij het verlaten van het wees- of armenhuis staan de meesten hunner aan den aanvang hunner levensbaan toegerust met zulk eene geringe mate van zedelijke en ligchamelijke ontwikkeling dat het bijna voor hen wenschelijker moet worden geacht, indien zij door de maatschappij nimmer als Europeaan waren beschouwd geworden, en van hunne geboorte af aan niets anders hadden gekend dan de dessa van den inlander en de ligchamelijke behoeften van den Javaan.

Voor de zoodanigen bestaat er dus boven alle anderen behoefte aan maatregelen om den ongelukkigen toestand, waarin zij verkeeren van lieverlede ten beste te wijzigen, en als een middel daartoe begroeten wij met de meeste belangstelling het dezer dagen openbaar gemaakte *Plan tot daarstelling van eene inrigting voor Jongens-Weezen te dezer plaatse*, voor drie en een half jaar ontworpen door JONKHR. J. C. REIJNST, oud vice President van den Raad van Nederlandsch Indie, hetwelk thans met eenige wijzigingen door de Regering is goedgekeurd, welk alzoo gewijzigd plan wij, om het hoog belang der zaak, in deszelfs geheel mededeelen:

1. Onder de bijzondere bescherming van den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indie*, zal te *Soerabaija*, op een geschikt terrein, van 's lands wege daarvoor in eigendom, of met het regt van opstal, om niet af te staan, worden daargesteld eene vereeniging van inrigtingen tot verpleging en opvoeding van jongens in *Nederlandsch-Indie*, gevestigd, die weezen, verlaten of hulpbehoevende kinderen zijn en in de categorie vallen van Europeanen of daarmede gelijkgestelde personen.

Daarvoor is en zal verder worden geraadpleegd de weldadige instelling op *Rijsselt* bij *Zutphen*, welke bekend is als *Nederlandsch Mettray*.

2. Het bestuur dezer belangrijke zaak, zal voorloopig worden opgedragen aan eene hoofdkommissie, welke te *Batavia* gevestigd zal zijn, en aan eene plaatselijke kommissie te *Soerabaija*.

Op alle hoofdplaatsen van *Nederlandsch-Indie*, zal de hoofdkommissie door een agent worden vertegenwoordigd, zijnde de verzekering verkregen, dat geene bedenkingen bestaan bij de Regering, dat de eerste gewestelijke ambtenaren, des verkiezende, aannemen de betrekking van plaatselijken agent van de hoofdkommissie.

Bij de vervolgens te arresteren reglementen, zal het bestuur nader worden bepaald.

3. Bij gemelde inrigtingen worden opgenomen jongens die hun 8ste jaar zijn ingetreden en het 16de nog niet voleindigd hebben. Zij kunnen daarin blijven tot dat zij 20 jaar oud, of vroeger geschikt zijn om buiten deselve hun bestaan te verdienen.

4. Zij zullen worden gehuisvest in kleine woningen, voldoende ingerigt voor twintig jongens en één opzigter als huisvader.

5. Zij zullen als christenen worden opgevoed, ieder in de geloofsleer der kerk waartoe zijn vader behoorde, dan wel van die waarin hij gedoopt is.

6. Zij zullen voorts het lager onderwijs ontvangen, en tevens in de gelegenheid worden gesteld om zich, bij de plaatselijke instellingen van den staat, dan wel bij particulieren, die dit kosteloo zullen willen toestaan, te bekwamen: in ambachten en bedrijven zoowel tot bazen als tot knechts, mitsgaders in hoogere vakken van industrie, waaronder het stoomwezen en en den scheepsbouw; een ieder in overeenstemming met zijne neigingen en geschiktheid, en zulks met het oog op de behoefte aan personeel bij de bedoelde instellingen en aan bazen voor ambachten en bedrijven op vele plaatsen van *Nederlandsch-Indie*, wel te verstaan, lieden die beter werk zullen leveren dan er thans verkregen wordt.

7. De onderwerpelijke kosten worden tweeledig gesteld, te weten:

A. de uitgaven voor de oprigting der gebouwen en alle andere uitgaven, welke niet behooren tot de categorie B.

B. de uitgaven voor 1 voeding 2 kleeding, 3 ligging, 4 bewassching, 5 verlichting der woningen, 6 bediening in en bij die woningen. 7 kerkgeld, 8 eenig zakgeld bij gepaste gelegenheden, en eindelijk, 9 gereedschappen of andere voorwerpen welke de jongens voor hun vak zullen behoeven, wanneer zij de Vereeniging zullen verlaten met voldoende bekwaamheden om buiten dezelve hun bestaan te verdienen.

8. De kosten, onder B bedoeld, zijn begroot te kunnen worden bestreden uit ƒ 25 's maands voor iederen jongen.

Eén gulden van deze som wordt uitsluitend bestemd voor de uitgaven bij 7, 8 en 9. vermeld in artikel 7.

9. Vertrouwende op de belangstelling van alle ingezetenen en lands dienaren, zullen hun gedrukte inschrijvingslijsten worden aangeboden, voor geldelijke bijdragen, ter bestrijding van de uitgaven.

De plaatselijke autoriteiten zullen worden verzocht hiertoe hunne tusschenkomst te verleenen, en de lijsten voorts te doen toekomen aan den ontwerper van dit plan

10. Gemelde lijsten zullen voorzien zijn van twee rubrieken, respectivelijk voor de kosten der categorie *A* en *B*.

De doorloopende inschrijvingen worden beschouwd minstens voor twaalf maanden te zijn gedaan,

Dezelve kunnen daarna vervallen, bij opzegging aan den plaatselijken agent van de hoofdkommissie.

Ingeval van overlijden van den inschrijver vervallen de doorloopende

---

HOE MEN VERHOOGING VAN TRAKTEMENT ONTVANGT.

(*Een wenk voor Staats-ambtenaren.*)

(*Vervolg en slot.*)

Van dezen dag af had vrouwe van Prop geen rust meer en zij vroeg telkens tot ontzetting van haren echtgenoot, „nog geen antwoord?" In vertwijfeling dacht hij reeds aan het einde zijner dagen, ja hij wenschte dat zelfs, maar die gedachte was toch zondig Hij deed beter en schreef een nieuw request en las dat zijne vrouw voor en — zeevenvoudig wonder! deze keurde het goed op éénе uitdrukking na. De ontvanger sprak van de „bekende regtvaardigheid" des Ministers en in het oog zijner wederhelft mogt die, na twintig jaren wachtens, wel „onbekend" heeten. Op biddend verzoek van van Prop bleven echter die woorden staan en de ontvanger spoedde zich met den brief naar het postkantoor.

Men zou zich echter vergissen als men meende dat hij werkelijk in de bus werd gestoken. Hij werd verscheurd, en de fragmenten aan de vier winden vertrouwd. Maar men vergist zich evenzeer als men meent dat van Prop genoeg meende gedaan te hebben. Hij spoedde zich naar het kantoor, zocht een extra fijn velletje postpapier en schreef.

Aan Zijne Excellentie. den heer Minister van Finantien,
Ridder van verschillende orders enz. enz.

Excellentie!

Vergeef goedgunstig als een lager ambtenaar zich onmiddelijk tot u wendt en daarbij de bekende wegen en vormen niet in acht neemt. De ondergeteekende is sedert twintig jaren ontvanger op een tractement van 500 gulden. Meermalen verzocht hij eerbiedig verhooging van tractement, maar vergeefs en hij moet dus gelooven dat men zijn werk voldoende betaald acht. De ondergeteekende is met deze meening te vreden en zou verder gezwegen hebben, indien verschil van gevoelen, in dit opzigt, met zijne huisvrouw, hem niet tot spreken dwong. Die huisvrouw is goed, maar kwelt hem sedert 15 jaren om meer weekgeld. Tot nu toe heeft hij haar weten te sussen, maar sedert eenige dagen vormde zij een plan, dat hem angst baart.

Zij heeft zich in 't hoofd gezet om persoonlijk en mondeling, vergezeld van onze vijf kinderen, Uwe Excellentie om verhooging van tractement te vragen en daar de hevige aard dier vrouw en moeder haar ligt kon verleiden tot onbetamelijke uitdrukkingen, voor wier gevolgen de ondergeteekende onschuldig zou moeten boeten, zoo nadert hij Uwe Excellentie niet met de bede om tractementsverhooging, maar met het nederig doch dringend verzoek om het inliggend muntbiljet van ƒ 10 door Uwe Excellentie's secretaris in een couvert te doen sluiten, dat van Uwer Exc. zegel te voorzien, en zoo het hem toe te zenden.

Op die wijze hoopt hij zijne vrouw van haar onberaden plan terug te brengen en de huisselijke rust te bewaren. Zij zal toch daarin eene tijdelijke toelage zien en op eene tweede wachten.

De ondergeteekende hoopt dat Uwe Exc. niet bij ondervinding zal weten wat *vrouwelijke* oppositie beteekent, maar evenzeer hoop ik dat deze eenvondige regelen U daarvan enig denkbeeld geven.

Bij voorbaat verzekert de ondergeteekende Uwe Excellentie van zijn warmsten dank en van den getrouwen dienstijver, waarmede hij leeft en sterft, die zich met de meeste achting noemt,

VAN PROP,
Rijksontvanger.

Niet zonder schroom werd deze brief geschreven en eene zucht vergezelde het muntbillet, toen het in het couvert van den brief verdween. Ja, als het schijnsel der gas lantaarn, die den toegang van het postkantoor verlichtte, niet bedriegelijk is geweest, dan dreef er een [illegible]

inschrijvingen echter met de maand welke zijn overlijden vooraf ging.

11. Indien in de rubriek *A* meer fondsen mogten worden verkregen dan voor de betrokkene uitgaven benoodigd zijn, dan zal de hoofdkommissie van bestuur het meerdere in de rubriek *B* kunnen overschrijven.

Omgekeerd mag geen overschrijving plaats hebben zonder de toestemming van de gevers der sommen, waarvan de overschrijving wenschelijk zal voorkomen aan die hoofdkommissie.

12. Voor elke *f* 25, welke in de rubriek *B* door de inschrijvingen worden aangewezen als maandelijks beschikbaar, zal één jongen worden verpleegd en opgevoed, mits dat er een voor beschikbaar zij.

Dit artikel zal echter eerst van kracht zijn wanneer de inschrijvingen voor de rubriek *A* zullen hebben toegelaten één der woningen, voldoende aan artikel 4, daar te stellen en in te rigten.

13. Mitsdien zal een individu of eene vereeniging van personen, die maandelijks *f* 25 bijdraagt, dan wel drie maandelijks of jaarlijks eene som welke tot *f* 25 's maands evenredig is, het regt hebben om één' voor het doel geschikten jongen aan te wijzen.

Het gevolg daarvan zal zijn, dat de aangewezen jongen zal worden opgenomen ter verpleging en opvoeding, zoodra aan de hoofdkommissie telkens zal blijken dat het getal der reeds opgenomen jongens, voortdurend en naar den maatstaf van *f* 25 's maands, in goede verhouding staat tot de bijdragen voor de rubriek *B*; zullende in dezelfde verhouding steeds een genoegzaam getal woningen beschikbaar moeten worden gesteld.

De aanwijzingen moeten geschieden door tusschenkomst van den plaatselijken agent van de hoofdkommissie.

Daarop zal driemaandelijks door de hoofdkommissie worden beschikt, zóódanig, dat aan de eerst ontvangen aanwijzingen het eerst gevolg zal worden gegeven.

14. Gelijk regt wordt onder dezelfde bepalingen, op elke hoofdplaats in *Nederlandsch Indie*, toegestaan aan eene vergadering van minstens twee contribuanten, met en onder voorzitting van den agent van de hoofdkommissie en door dezen daartoe te kiezen, en zulks voor het totaal bedrag, en voor een daartoe evenredig getal jongens, der doorloopende bijdragen ten behoeve van de rubriek *B* van de residentie of afdeeling, voor zooveel over dit bedrag niet beschikt is, volgens artikel 13

15. Van de gelden, welke de jongens door arbeid zullen verdienen gedurende den tijd hunner verpleging, zal één derde worden overgebragt bij de fondsen sub *A* bedoeld, en een derde beschikbaar worden gehouden voor de uitgaven vermeld in het laatste gedeelte van art 7.

Over het andere derde zullen zij zelven kunnen beschikken, mits onder goedkeuring van de plaatselijke kommissie van bestuur.

16. Al de gelden welke voorts nog op andere wijzen en zonder bepaalde bestemming voor de onderwerpelijke inrigtingen worden verkregen, zullen gevoegd worden bij de fondsen sub. *A*. bedoeld.

17. Voor de kosten welke, met betrachting van de bovenstaande bepalingen, niet mogten kunnen worden bestreden uit de inschrijvingen en uit de bijdragen in artikel 15 en 16 vermeld, zullen de ontbrekende fondsen worden aangewezen door den Staat; met dien verstande, dat het getal der te verplegen jongens bepaald wordt door de fondsen van de rubriek *B*., en dat geheel aan het Gouvernement overgelaten is, om al of niet voor die rubriek bijdragen toe te staan.

18. Tot de overmaking van de onderwerpelijke gelden zal, voor zoover onvermijdelijk is, aanzoek worden gedaan om de medewerking van 's lands kas.

19. Ieder die voor *f* 100 in eens, dan wel voor eene doorloopende bijdrage van of gelijk aan *f* 5 's maands zal hebben ingeschreven, wordt erkend als medestichter.

20. Alle medestichters, waar ook woonachtig, zullen op hun verzoek worden toegelaten in de vergaderingen van de hoofdkommissie van bestuur, ten einde daar voorstellen te kunnen doen en toelichten.

21. Twaalf medestichters van de hoofdplaats *Batavia*, te weten: zij, die voor de hoogste bijdragen zullen hebben ingeschreven, en zoo mogelijk zes van elke categorie in artikel 19 vermeld, zullen door den ontwerper van dit plan worden verzocht, zich te vereenigen tot het kiezen van elf personen, om aanvankelijk de hoofdkommissie van bestuur uit te maken.

22. Deze elf personen benoemen uit hun midden een voorzitter en een secretaris mede lid.

23. De hoofdkommissie van bestuur zal voorts de plaatselijke kommissie van bestuur benoemen; zijnde de verzekering verkregen dat geen bedenkingen bestaan bij de Regering, dat de autoriteiten te *Soerabaya*, des verkiezende aannemen de betrekkingen van president, leden en secretaris van de plaatselijke kommissie van bestuur

24. De hoofdkommissie van bestuur zal vervolgens de noodige reglementen vaststellen en openbaar maken.

25. Jaarlijks zal door de hoofdkommissie van bestuur een algemeen verslag en eene rekening der ontvangsten en uitgaven worden openbaar gemaakt.

26. Dit plan, en eenige mededeelingen betreffende *Nederlandsch Mettray* zullen na bekomen bewilliging van den Gouverneur-Generaal, worden gedrukt en met de inschrijvingslijsten in geheel *Nederlandsch-Indie* worden verspreid.

27. Ter bevordering van al het bovenstaande zal kosteloos gebruik kunnen worden gemaakt van de *Javasche Courant* en van 's Lands drukkerij, zoomede vrij van dadelijke betalingen van 's lands brievenport; zullende voor dit laatste, jaarlijks te *Batavia* uit de fondsen der rubriek *A*., eene door het Gouvernement te bepalen vergoeding aan 's lands kas worden voldaan.

Voorts zullen de hoofdkommissie van bestuur en hare agenten zoomede de plaatselijke kommissie van bestuur, zich tot alle autoriteiten kunnen wenden en van dezelve beschikkingen ontvangen, vrij van het regt van klein zegel, zijnde de verzekering verkregen, dat de bedoelde inrigtingen door het Gouvernement worden aangemerkt als onder desselfs sanctie op te rigten Godshuizen, welke volgens artikel 18 der zegel ordonnantie van het gebruik van klein zegel, zijn geëximeerd.

Met de mededeeling van dit ontwerp hebben wij geenszins het voornomen hetzelve aan eene kritiek te onderwerpen, welke geheel ter zijde behoort te worden gesteld bij onderwerpen als het onderhavige

Daar waar het de daarstelling geldt eener stichting waaraan in deze gewesten zoo groote behoefte bestaat, behoort het goede doel niet tegengewerkt te worden door de uiting van gevoelens en denkbeelden, welke omtrent de uitvoering van het ontwerp verschillen met die des stichters. De beoefening der liefdadigheid, onder welke gedaante zij zich ook vertoont, wanneer slechts haar grondbeginsel zuiver blijkt te zijn, blijve steeds verheven boven de kritiek.

Indien wij dus in een volgend blad over dit onderwerp in eenige nadere beschouwingen zullen treden, zal zulks alleenlijk geschieden uit eene zekere soort van voorliefde voor de schoone en nijvere stad onzer inwoning. .

Het ontwerp van den Heer REIJNST bevelen wij bij voorraad aan de liefdadige medewerking van het algemeen aan met dien aandrang welke wij het doel daarvan ten volle waardig achten.

Redactie.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT,

van den 18den *October* 1858. No. 82.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van staat, Minister van kolonien, van den 12den Junij 1858, letter A, no. 7, is aan den Oost-Indischen ambtenaar met verlof in Nederland, J. P. C. van der Mark, laatstelijk derde kommies op het residentiekantoor te Tjianjoer (Preanger Regentschappen), verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden.

Civiel Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den hoofd-kommies bij de directie der burgerlijke openbare werken D. Bees Lutjens.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de gewezen klerk bij de suikerpakhuizen te Pasoeroean A. van der Hoeven.

ONTHEVEN:

Op zijn verzoek, eervol, van de waarneming der functien van resident van Soerakarta, de generaal-majoor titulair H. F. Buschkens, met bepaling dat hij weder in het genot zal treden van pensioen.

BENOEMD:

Tot resident van Soerakarta, de resident van Pekalongan, F. N. Nieuwenhuijzen.

Tot directeur van 's lands drukkerij, de ambtenaar op wachtgeld J. E. de Meijier.

Tot kommies, belast met de administratie van 's lands kas, griffier van den landraad en vendumeester in de assistent-residentie Krawang, de kommies op het residentiekantoor te Banjoemaas, F. H. Meeng.

BIJ DE KWEEKSCHOOL TOT OPLEIDING VAN INLANDSCHE ONDERWIJZERS TE SOERAKARTA.

Tot derden onderwijzer, de hulponderwijzer F. W. Winter.

Tot onderwijzer in het regtlijnig teekenen en de kaarteering, de teekenaar van den waterstaat op wachtgeld J. C. Lavalette, thans die functien waarnemende.

BIJ HET ROOMSCH KATHOLYK WEESHUISBESTUUR TE SAMARANG.

Tot president, het lid P. den Ouden.

Tot thesaurier, het lid M. van Weddingen.

Tot secretaris, het lid C. de Burlet.

GESTELD:

Ter beschikking van den gouverneur van Celebes en onderhoorigheden, de geëmploijeerde ter algemeene sekretarie M. J. Gaijmans.

TIJDELIJK OPGEDRAGEN:

De redactie der Javasche courant, aan F. J. H. van Deinse, hoofdkommies bij de directie der producten en civiele magazijnen.

GOEDGEKEURD:

dat door den Gouverneur van Celebes en onderhoorigheden.

ZIJN GESCHORST:

In hunne betrekkingen, de gezaghebber te Saleijer G. A. van Kesteren en de tolk ter zelfder plaatse P. A. B. Steijns.

TIJDELIJK IS OPGEDRAGEN:

De waarneming der functien van gezaghebber te Saleijer aan den kontroleur A. H. Swaving.

TIJDELIJK IS BELAST:

Met de waarneming der functien van tolk en klerk te Saleijer J. C. Bagman, burger aldaar.

Dat door den landraad te Grissee

IS BENOEMD:

Tot buitengewoon substituut griffier bij dien raad, buiten bezwaar van den lande, C. L. Brodhaag.

Militair Departement

ONTHEVEN:

Op zijn verzoek, eervol, van de waarneming der betrekking van magazijnmeester van het afdeelings-kleedingmagazijn te Weltevreden, de gepensioneerde kapitein der infanterie L. P. van Mourik.

BENOEMD:

Tot magazijnmeester van het afdeelings-kleedingmagazijn te Weltevreden (militair ambtenaar der tweede klasse), de militaire ambtenaar der derde klasse L. Tiesselinck, thans eerste kommies bij het groot militair hospitaal te Samarang.

Tot eersten kommies bij het groot militair hospitaal te Samarang, (militair ambtenaar der derde klasse), de militaire ambtenaar der derde klasse F. L. Ledebur, thans spijsverzorger bij dat hospitaal.

BELAST:

Met de waarneming der betrekking van magazijnmeester, tevens tweeden kommies bij het groot militair hospitaal te Willem I (militair ambtenaar der derde klasse), de adjudant-onderofficier van het garnizoens bataillon in de tweede militaire afdeeling op Java, J. L. de Leeuw, thans fungerenden betaalmeester bij het garnizoen te Tjilatjap; met bepaling dat hij bij het leger zal worden gevoerd voor memorie.

OVERGEPLAATST:

Als waarnemenden spijsverzorger bij het groot militair hospitaal te Samarang, de waarnemende magazijnmeester, tevens tweede kommies bij het groot militair hospitaal te Willem I. E. M. Coelen.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL

VAN SORRABAYA.

In de maand October op Woensdag den 20sten.

„ „ „ November „ Woensdag den 3den en Vrijdag den 19den.

„ „ „ December „ Zaturdag den 4den en Maandag den 20sten.

---

ontvangers oogen.

Nadat de post zich tot de verzending van dit origineel verzoekschrift had geleend, verkeerde van Prop dagelijks in angstige spanning. Zijne vrouw dit bemerkende, lachte hem uit en kon maar niet begrijpen hoe een ambtenaar zóó beangst kon zijn, na de verzending van een zoo alledaagsch verzoekschrift. Ach, zij wist niet wat haar echtvriend gewaagd had!

Nieuwjaar was voorbij en er kwam geen antwoord uit de residentie en vrouw van Prop maakte sich in ernst gereed tot de reis, terwijl de ontvanger dag bij dag vermagerde. Elken dag liep hij stilletjes naar den post om zelfs den brief, inhoudende het muntbillet, in ontvangst te nemen. Vergeefs! Allerlei gedachten spookten er in zijn hoofd om. Zou ook een ondergeschikt ambtenaar zijn brief hebben benaderd, zou hij verloren zijn geraakt?....

Reeds was de reis op overmorgen bepaald en het huisgezin zat in diepen rouw ter neder.

—De post! riep eensklaps Rosientje. Als de wind snelde de ontvanger naar de deur. ontving een brief, opende dien en — *vijf muntbilletten à f 10 elk, zegge vijftig gulden!*

Van Prop verbleekte van vreugde en alles danste voor zijne oogen, maar wacht, staat er niet iets te lezen in den brief, die zulk een kostbaar geschenk bevatte?

Gewis en wel dit:

„Den rijksontvanger van Prop is van heden af een traktementsverhooging van honderd gulden toegezegd"

Groote tranen biggelden over des ambtenaars ingevallen wangen; maar.... er stond nog meer in den brief! De minister, ongehoord feit in het levensboek van van Prop, had aan den voet van den brief eigenhandig dit geschreven:

„Heer ontvanger!

Hierbij het muntbillet terug, dat gij mij zoo goed vertrouwend hebt gezonden en uit dank, dat gij mij bewaard hebt voor eene visite van uwe heldhaftige vrouw, voeg ik er nog vier van gelijke grootte bij."

Uw toegenegen

T.

Nu was de jubel groot en zelfs zijn vrouw wrokte niet, toen hij haar zijn list openbaarde.

De vrede was hersteld en toen de rijksontvanger den weg van alle rijksontvangers ging, weende Rosientje zilte tranen op zijn graf.

(*Redactie.*)

OVERPEINZINGEN VAN EEN O. I. AMBTENAAR OP DEN 16den DER MAAND.

Dààr liggen zij, die *f* 150 minus elf percent, die ik reeds sedert jaren her maandelijks ontvang!

Mijne getrouwe huisplaag stemt dikwijls in met eenige vrienden die zich soms de moeite geven van op te merken, dat het toch hard is van een den lande gehouw en getrouw ambtenaar, dat hij na zoovele dienstjaren nog niet bevorderd wordt; en als de goede ziel dan een diepe zucht uit mijne borst hoort opwellen, dan ziet zij mij aan en zucht inwendig met mij mede, want zij weet waarom ik zucht. Dat ik niet vooruit ga, is hard, maar er is eene troost in gelegen, dat ik dat alleen te danken heb aan de stad waar het stoffelijk overschot onzer koningen rust: en dat moet voor een getrouw en koninglievend ambtenaar reden genoeg zijn om geduldig te lijden. Maar, harder is het dat ik in stede van vooruit te gaan, achteruit ga.

Dààr liggen zij die *f* 150 minus elf percent, zoo als zij daar, jaar in jaar uit, op elken 16den der maand worden nedergelegd, tot mijne andere helft ze wegnam om huisheer, bedienden, etc. te betalen en het overschot voor passergeld bestemd, in een hoekje van hare kast te bergen.

(*Voor het land.*) De Resident van Soerabaya maakt bij deze bekend, dat op Maandag den 25sten dezer des morgens ten 8 ure precies in den dalm van den Regent van Soerabaya, openbaar verpacht zullen worden de verschillende zoogenaamde kleine middelen in de Residentie Soerabaya van 1859, zooals dezelve zijn omschreven bij de publicatie van den 8sten September jl., opgenomen in de *Javasche Courant* van den 11de daaraanvolgende no. 73

SOERABAYA, *De Resident voornoemd,*
9 *October* 1858. (37) VAN DER WIJCK.

(*Voor het land*) De Resident van Soerabaya, zich refererende aan de ter zake betrekkelijke Gouvernements publicatie van den 25sten September jl., opgenomen in de *Javasche Courant* van den 29sten daaraanvolgende No. 78, maakt bij deze bekend, dat op de daarbij vermelde voorwaarden, de openbare verpachting van het regt tot den verkoop van amfioen in het klein op Java en Madura, over 1859, voor de Residentien Soerabaya en Kedirie, zal plaats hebben in den dalm van den Regent van Soerabaya, op Maandag den 25sten dezer, des morgens ten 8 ure precies

SOERABAYA, *De Resident voornoemd,*
9 *October* 1858. (86) VAN DER WIJCK.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 19den October 1858.
Voor de toko van de heeren Gebr. Kocken in de stad.

Op Donderdag den 21sten October 1858.
Voor de toko van de heeren Major Matzen & Co.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTEN.

Bevallen van eenen *ZOON*, M. T. C. SMITT, *Geb. Bouwer.*
SOERABAYA, 15 *October* 1858. (1035)

STERFGEVALLEN.

Heden overleed ons jongste DOCHTERTJE, in den ouderdom van vier maanden.

SOERABAYA,
16 *October* 1858. H. DE BRUIJN.
M. DE BRUIJN.
Hamar de la Bréthoniere.
Eenige kennisgave. (1044)

VENDUTIE.

VENDUTIE

Op Donderdag den 21sten October 1858,

BIJ

MAJOR MATZEN & CO.

Van SUPERIEUR ENGELSCH PLEETWERK GLAS en AARDEWERK, SCHILDERIJEN, MOLTON DEKENS en MEUBELCHITZEN, MADERA WIJN en CHERRIJ CORDIAL, KARREN-ASSEN en VIJLEN. CHINESCHE GRANIET STEENEN, EENE PARTIJ HOUTWERK, enz. (1025)

VENDUTIE

Op Vrijdag den 22sten October a. s.

BIJ

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

Van DIVERSE COMMISSIE GOEDEREN.
(1045)

VENDUTIE.

Op Woensdag den 27sten October 1858.

Zullen te *Grissee*, de ondervolgende perceelen, behoorende tot den faillieten boedel van den alhier woonachtigen Arabier SECH OEMAR BIN OSMAN BAHASOAN, publiek worden verkocht; als

Een ERF met het daarop staande STEENEN met pannen gedekt HUIS, gelegen in de maleidsche kamp te *Grissee*, verponding nummer 284.
Een IDEM als boven, gelegen in de kampoong *Poelo* te *Grissee*, verponding No. 321.
Een IDEM als boven en bijgebouwen, te *Petjakran*, verponding No. 386.
Een vijfde aandeel in zeker ERF, idem, als boven, verponding No. 392, en
Een ERF gelegen in de kampoong *Poelo*, verponding No. 316.

GRISSEE, *De Agenten der Soerabayasche den 27sten September* 1858. *boedelkamer van Grissee,*
D. W. VAN HUTTEN.
(957) W. TAWARIS.

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Vrijdag den 29sten October

Ten huize van den Heer H. J. REKKERS, te *Pesappen in de Rozendoornlaan*, van deszelfs NETTEN INBOEDEL, bestaande uit meest alle eigengemaakte en goed onderhouden MEUBELEN, als BANKEN, STOELEN, RONDE, VIERKANTE en PENANT TAFELS, KASTEN en BUFFET; voorts net bewerkte IJZEREN LEDIKANTEN voor één en twee personen, SPIEGELS en SCHILDERIJEN, HANG en TAFELLAMPEN met en zonder onderschotels, ACCURAAT LOOPENDE KLOKKEN en PENDULES, verder eenige SMIDS en KOPERSLAGERS GEREEDSCHAPPEN, ROOD en GEEL KOPER, een partij IJZERPLAAT en STAAFIJZER, BLOEMEN in potten, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt. (1040)

UITBESTEDING.

Op Zaturdag den 30sten October 1858

Zal door den ondergeteekende, ten zijnen kantore onder nadere goedkeuring, publieke uitbesteding worden gehouden van de leverantie van ZES HONDERD DUIZEND STUKS GEWONE METSELSTEENEN, bestemd voor het eiland *Banda.*

De voorwaarden waarop deze uitbesteding zal geschieden, liggen ter lezing ten kantore voornoemd, terwijl het standmonster aldaar ter bezigtiging voorhanden is.

De Hoofd Ingenieur, Chef der 4de Waterstaats Afdeeling.
(960) **H. DE BRUIJN.**

VERKOOP VAN EEN HUIS

Op Maandag den 1sten November 1858,

Zal door de *Weeskamer*, ter plaatse alwaar het perceel is gelegen, publiek worden verkocht EEN ERF, HUIS en BIJGEBOUWEN, staande in het Chineesche kamp (kampong Bibis), voor de helft behoorende tot den insolvent verklaarden boedel van den gefailleerden Chinees KWA KANGHAN, en voor de wederhelft aan de Chineesche vrouw IEIJAM NIO.

De Secretaris der Weeskamer,
(1037) J. F. DEIBERT.

JAPAN.

Op nader te bepalen dagen van de volgende maand zal in vendutie worden aangeboden.

Eene groote verscheidenheid JAPANSCH LAKWERK, PORCELEIN, ZIJDE, enz.

(1029) **KARTHAUS & MELCHERS**

VERTREK VAN SCHEPEN.

TER BIJLADING NAAR AMSTERDAM

wordt ruimte aangeboden in het Nederlandsche schip *ATLAS*, Kapt. B. BAKKER. Voor informatie adres

De Agenten.
(924) **P. KERVEL & CO.**

NAAR ROTTERDAM.

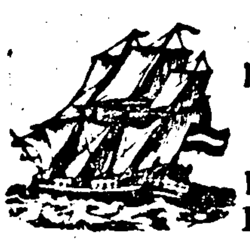

Zal medio November vertrekken het snelzeilend gekoperd Ned. schip

TWEE ANTHONIJ'S

Kapt. C. VAN RIJN VAN ALKEMADE. Dit schip ten prachtigste voor den overvoer van passagiers ingerigt, vaart eenen geëxamineerden geneesheer, terwijl zich tevens eene melk gevende koe aan boord bevindt.

Nadere informatien en inzage van het plan van dien bodem zijn te bekomen bij de Heeren REIJNST & VINJU te *Batavia* en alhier, bij

(1024) **ANEMAET & CO.**

PAS ONTVANGEN

ALLSOPP'S INDIA PALE ALE

VAN

FRIEND & CO.

Op kruiken, heele en halve flesschen

(1026) **GEBR. VAN DELDEN.**

BENOODIGD

TEN BUREELE VAN DEN

Resident van Bezoekie, een KLERK, bekend met de comptabiliteit op een residentie kantoor, op een maandelijksch tractement van *f* 100, kunnende bovendien nog op *f* 25 à *f* 30 's maands aan emolunenten worden gerekend.

Assistent Resident van Panaroekan, TWEE KLERKEN op een tractement van *f* 45 en *f* 25 's maands.

Assistent Resident van Bondowosso, een KLERK op een tractement van *f* 60 's maands, niet onbekend met de werkzaamheden aan het beheer eener onder-kas verbonden.

Degenen die voor de vervulling van eene dier betrekkingen wenschen in aanmerking te komen, worden verzocht zich met *Gefrankeerde* en *eigenhandig geschreven* brieven te wenden aan den Resident van Bezoekie. (1049)

De ondergeteekenden bevelen zich minzaam aan tot het houden van VENDUTIEN.

(1047) L. W. VAN DER ZWAAN & CO.

Daar liggen zij die *f* 150 minus elf percent, nu als vóór jaren dezelfde som, maar nu veel minder waard dan vóór jaren geleden.— Voor een vijf en twintigtal jaren geleden, kocht men drie picols *rijst* voor hetzelfde geld dat men thans voor één picol van die allernoodzakelijkste levens behoefte moet betalen. Vóór twintig jaren geleden bewoonde ik een comfortable huisje, maar later toen de huishuur steeg, moest ik mij behelpen met een krot waarvoor ik hetzelfde moet betalen als in mijn vorig huisje, dat een paleis is in vergelijking met dat wat ik thans bewoon.— Maar dat is nog niet genoeg. Voor eenige dagen, kwam mijn huisheer aanzetten en vertelde mij dat alles zoo duur werd, dat de blikjes kalfsgehakt, de verpouding, de hazepeper, de baboes, in één woord, dat alles was opgeslagen, dat hij daarom meer geld noodig had dan vroeger, dat hij niets had dan zijne huizen hem meer moesten opbrengen, en . . . . de slotsom dezer gezonde logica was: „Mijnheer! tien gulden meer, of verschoon mij van de „eer van te zijn uw huisheer." Ik meende dat de man die zoo logisch redeneerde, ook met logische wederleggingen zou tevreden zijn, en antwoordde hem dus, dat, dewijl mijne inkomsten niet waren opgeslagen, ik gevolgelijk ook geen duurder huis kon bewonen, maar hij antwoordde mij, dat hij een man van vooruitgang was en met den tijd meêging; vroeger was hij de huisheer van een ambtenaar van *f* 50 's maands, van een van *f* 100, thans van een van *f* 150, en nu wilde hij opklimmen tot den rang van huis heer van een ambtenaar van *f* 200.— Wat kon ik zeggen! het is eene zeer gepermitteerde ambitie, althans als die *f* 10 's maands meer opbrengt. Het gevolg van 'smans logica echter is dat ik thans omzie naar een bamboezen huisje in eene of andere kampong, en als het zoo voortgaat dan is de tijd niet verre meer, waarop ik mij tot een stekelvarken zal moeten wenden, om het gat te huren, dat hij voor eigen gebruik in den grond heeft geboord.— Vrolijk vooruitzigt tegen den tijd dat de banjers aankomen! en dan mogen wij ons nog gelukkig rekenen, wanneer het Gouvernement niet op het idée komt van niet te willen dat zijne ambtenaren leven als zwijnen; want dan komt een ongevraagd ontslag uit 's lands dienst en waar moeten wij dan heen als, het niet is naast de vogels op de boomtakken?

Vóór eenigen tijd geleden reeds, is die stijging in den prijs van alle levensbehoeften voorspeld geworden door een zeer knap Franschman, eenen Mijnheer MICHEL CHEVALIER, die, in antwoord op de algemeene angst, dat Californie, Australie enz., het goud zouden goedkooper maken, een lang stuk schreef, waarin hij beweerde, dat het goud niet in waarde zou verminderen, maar dat men voortaan meer goud zou moeten geven om in zijne levensbehoeften te voorzien — En dat is, helaas! bewaarheid geworden. Het Gouvernement verkoopt zijne koffij, zijne thee en zijne suiker veel duurder dan vroeger, maar . . . driewerf helaas! . . . toen die knappe Franschman voorspelde dat men den arbeid ook veel duurder zoude moeten betalen, had hij maar gedeeltelijk gelijk; want het Gouvernement houdt zijne werkezels nog altijd even goedkoop als vroeger.

Het goud dat in Australie, in Californie en in Britsch Noord-Amerika zoo overvloedig wordt opgegraven, vloeit in aller zakken en niet het minst in 's Gouvernements kas . . . alleen wij, arme ambtenaren! wij blijven er totaal nuchter van en figureren zoo als de zeven magere koeijen zouden hebben gedaan, als zij zich vertoond hadden te midden van de zeven jaren van Egypte's overvloed. Die brave dieren echter waren gelukkiger dan wij, want toen de dagen des overvloeds kwamen, werden zij zoo vet als modder, terwijl wij, bij gebrek aan de middelen om ons boven water te houden, gevaar loopen van in den modder weg te zinken.

SOERABAYA,
September 1858. (*Redactie.*)

Voor DAMES uit de bovenlanden bestaat gelegenheid ten huize van de ondergeteekende te ACCOUCHEREN.

J. C. BERGMANS,

(1038) *Geb. Wentzel*, Vroedmeesteresse.

Een jong mensch zag zich gaarne geplaatst op eene landelijke of andere onderneming, dan wel bij den handel.

Over eenige gelden kunnende beschikken, is hij ook genegen tot gedeeltelijke overname.

Men gelieve zich te adresseeren met franco brieven Lett. R. bij de uitgevers dezes. (1030)

ADVERTENTIE.

Op het bureau van den Onder directeur der Genie alhier, bestaat gelegenheid tot het plaatsen, tegen *primo November*, van EEN of TWEE KLERKEN.

Het schrijven van eene goede duidelijke hand en zuiver copieëren zijn hoofdvereischten; eenige rekenkundige kennis strekt tot aanbeveling.

Belanghebbenden gelieven zich te adresseeren op het bureau voornoemd, in het kampement nabij de Citadel. *De Luitenant Kolonel Onder directeur der Genie, in de 3de Militaire afdeeling op Java.*

(1033) J. C. R. STEINMETZ.

De Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat te Soerabaya maakt bij deze bekend dat op Zaturdag den 23sten October 1858, des morgens ten 9 ure ten zijnen kantore eene openbare uitbesteding zal worden gehouden, wegens het vernieuwen van het dek van de brug te *Wonokromo*, van eenige brugleggers, en het verbeteren van de vleugelmuren van de landhoofden dezer brug, waarvan bestek en voorwaarden ten gemelde burele ter inzage liggen van belanghebbenden.

De Hoofd-Ingenieur chef der vierde waterstaats afdeeling.

Bij absentie

1e Ingenieur,

(1036) VAN HALL.

EEN JONG MENSCH, Hollander van geboorte, circa 30 jaren oud, bekend met kantoorwerkzaamheden, Administratie, de Fransche en Duitsche talen, zoekt eene plaats.

Adres bij de Redactie van dit blad, Lett. G. (1041)

DE TOKO

Van de ondergeteekenden is verplaatst naar de Boomstraat, tegenover het Weeshuis, in het huis vroeger geoccupeerd door GEBR. GIMBERG; zij zijn ruim voorzien van alle Soorten Dranken, Provisien, enz. enz. en bevelen zich voortdurend minzaam aan in de gunst van het geëerde publiek.

(1046) L. W. VAN DER ZWAAN & CO.

---

f 7000.

Disponibel, tegen 7%, voor eerste hijpotheek.
Brieven franco, bureau *Oostpost*. (1048

J. SCHMIDT.

Kleedermaker, thans te Batavia, heeft de eer het publiek van Soerabaija en deszelfs omstreken te verwittigen, dat hij in de eerste dagen van November e. k. zich in die stad zal vestigen, tot uitoefening van zijn beroep, waarin hij reeds langen tijd te Batavia werkzaam was.

Hij zal medebrengen en altijd voorzien zijn van een ruim en mooi assortiment benoodigdheden voor kleeding en toilet artikelen, als.

Zwart, groen, bronskleurig laken, orika voor rokken, jassen en gekleede Costumes. **Zwarte en gekleurde nouveautés** voor fantaisie kleeding, **Zwart cachemire en mereinos** voor Twine, Jacquettes. enz. **vesten**, haute nouveauté, **ruim assortiment** van **Piquè wit, effen, geruit, gestreept.** enz. **vesten roijal zwart, effen satijn, otoman noir, grain de poudre.** enz. **vesten valencias, effen, wit. vleeschkleurig, paille. valencias, geborduurd wit en paille, wit geborduurd pique.**

Pantalons nouveautes, zwart en **blaauw laken**; ruim assortiment van **Borduursels** en in relief, ten gebruike van de kleedingstukken der Heeren burgerlijke emploijés, Residenten, assistent Residenten, secretarissen, Controleurs der 1ste 2de en 3de klasse, assistenten bij de cultures 1ste, 2de en 3de klasse.

Voor ambtenaren, **hoeden, degens** en **porte Epees**. zeer mooi **blaauw** en **wit satijn** voor **Costuumbroeken, wit casimir** voor vesten, **vilten hoeden, vesten, geassorteerde chaussures, dassen** van alle soorten, **zijden** en **glace handschoenen**, Compleet assortiment van **knoopen** voor fantaisie vesten.

Hij neemt de vrijheid zich aantebevelen in de gunst der heeren bewoners van Soerabaija en omliggende Residentiën en zal de eer hebben, hun later zijne definitive vestiging medetedeelen.

(1042) J. SCHMIDT.

SAMARANGSCHE

GELD-LOTERIJ.

Wordt ter kennisse van belanghebbenden gebragt, dat bij de op den 14den October, ten overstaan van den Notaris A. F. LENS, plaats gehad hebbende trekking der GELD-LOTERIJ, de gestelde Prijzen en Premiën zijn gevallen op de navolgende Nummers:

N°. 639	*f* 40,000	N°. 18	*f* 300
„ 232	„ 20,000	„ 577	„ 300
„ 669	„ 10,000	„ 901	„ 300
„ 393	„ 5,000	„ 34	„ 300
„ 427	„ 3,000	„ 197	„ 300
„ 225	„ 2,000	„ 916	„ 200
„ 195	„ 1,500	„ 189	„ 200
„ 145	„ 1,000	„ 683	„ 200
„ 894	„ 600	„ 165	„ 200
„ 80	„ 400	„ 687	„ 200
„ 736	„ 300	„ 706	„ 200
„ 434	„ 300	„ 712	„ 200
„ 959	„ 300	„ 221	„ 200
„ 521	„ 300	„ 648	„ 200
„ 313	„ 300	„ 939	„ 200
„ 967	„ 300	„ 608	„ 200
„ 110	„ 300	„ 403	„ 200
„ 35	„ 300	„ 37	„ 200
„ 149	„ 300	„ 348	„ 200
„ 900	„ 300	„ 84	„ 200
„ 891	„ 300	„ 418	„ 200
„ 863	„ 300	„ 180	„ 200
„ 131	„ 300	„ 599	„ 200
„ 537	„ 300	„ 941	„ 200
„ 366	„ 300	„ 773	„ 200
„ 766	„ 300	„ 545	„ 500
„ 582	„ 300	„ 120	„ 200
„ 897	„ 300	„ 402	„ 200
„ 849	„ 300	„ 404	„ 200
„ 948	„ 300	„ 29	„ 200

De twee Premiën ieder groot *f* 2000.— op de Nummers 167 en 11, zijnde respectivelijk het eerst en laatst uitgekomen Nummer.

Namens de Kommissarissen belast met het beheer der Loterij voornoemd:

De Secretaris,

(1039) H. C. VAN DER WAL.

J. SCHMIDT Mᴱ. TAILLEUR

Actuellement à Batavia

A l'honneur d'informer le public de Sourabaya et des résidences environnantes, que dans les premiers jours de Novembre prochain il viendra se fixer et s'établir en cette dernièr ville pour l'exploitation de son état qu'il a longtemps pratiqué à Paris.

Il apportera avec lui et sera constamment pourvu d'un trés-grand et très-bel assortiment de fournitures, d'habillements et d'articles pour la toilette, tels que Drap Noir, Vert Bronze, Orica, pour habits, redingotes et vêtements habillés.

Nouveautés Noires et de couleurs Variées pour vêtements de fantaisie; Cachemerines et mérinos Noirs pour tiwines et jaequettes etc. etc. etc.

Gilets Haute Nouveauté;

Grand assortiment de Piqué Blanc Uni, Cotelé, Rayé, Clernu etc.

Gilets, Royale Noire, Satin Noir, Ottomane Noir, Grains de Poudre, Gilets Valencia Uni. Blanc, Couleur Chair, paille; Valencia Brodé Blanc et Paille, Piqué Blanc Broché.

Pantalons Nouveantés, Satin Noir et Bleu;

Grand Assortiment de Broderies et Boutons W en relief, pour l'usage de messieurs les employés civils, Residents, Assistent Residents, Secretaires, Controleurs de 1re, 2me et 3me classe, assistants des cultures de 1re, 2me et 3me classe, Chapeaux de Fonctionnaires, Épées et Porte-Épées; Très Beau Satin de Laine Bleu et Blanc pour Pantalons de Costume; Cachemire Blanc pour Gilets.

Chapeaux Feutre, Casquettes, Chaussettes Assorties, Cravates en tous genres, Gants de Soie et Gants glacés; Assortiment.complet de Boutons Fantaisie pour gilets et jacquettes.

Il prend la liberté de se recommander à la bienveillance de Messieurs les habitants de Sourabaya et résidences environnantes, et aura l'honneur de leur faire connaitre plus tard son installation définitive.

(0143) J SCHMIDT.

BUITENGEWONE GROOTE MILITAIRE VOORSTELLING.

Met toestemming van de Militaire en Civiele Authoriteiten dezer stad, door het 14°. Bataillon Infanterie.

Op Woensdag den 20sten October 1858.

PROGRAMMA.

ATHLETISCHE EN ACROBATISCHE STANDEN.

ZANG.

GIJMNASTISCHE OEFENINGEN

DAARNA

HIJ MOET DUELLEREN.

Blijspel in twee Bedrijven.

PAUZE

DUO VOOR TENOR EN BARITON.

TEN SLOTTE.

HET WISSELREGT OF DE KUS AAN TOONDER.

Blijspel met zang in één bedrijf, door

A. RUIJSCH,

Met eenige wijzigingen.

Alles versierd met nieuwe costumes.

Entrée *f* 3.— voor Heeren en Dames. Kinderen beneden de 12 jaren betalen half geld.

Besproken plaatsen à *f* 0.60.

Het Bureau is geopend van den 15den, tot en met den dag der voorstelling, van 's morgens 9 tot 12 uren.

De Directie,

(1032) H. G. KLUNDER en
J. D. F. MONFILS.

SOERABAYA, den 19den October 1858.

Laatstleden Zaturdag namiddag had aan boord van het alhier ter reede liggede Nederlandsche schip *Tonia*, het volgende ongeluk plaats:

Twee matrozen kregen onder het werk in het ruim geschil en begaven zich op het dek, alwaar zij met hunne messen aan het vechten geraakten met dat ongelukkig gevolg dat de een den anderen eene zeer gevaarlijke worde nabij het hart toebragt. De toestand van den verwonde blijft hoogst zorgelijk.

— Wij vernemen dat de telegraaflijn van hier naar Pasroean, in gereedheid is en dat heden van laatstgemelde plaats berigten zijn overgeseind.

NOORD-AMERIKA.

Proclamatie van den President.

Dewijl eene overeenkomst is gesloten tusschen de Vereenigde Staten en het Rijk van Japan, met het doel om het verkeer der Amerikanen in het Japansche rijk te regelen, welke op den zeventienden Junij 1857, te Simoda is onderteekend en waarvan de Engelsche vertaling — het origineel zijnde in het Engelsch, Japansch en Hollandsch — woordelijk luidt als volgt:

Zijne Excellencie Townshend Harris, Consul Generaal der vereenigde staten van Noord Amerika en voor het Japansche rijk Hunne Excellencien Jnowonije Prins van Sinano, en Nakomoera Prins van Dewa, beiden Gouverneurs van Simoda, allen voorzien van de volmagt hunner respective Gouvernementen, zijn na behoorlijke beraadslaging overeengekomen omtrent de volgende punten ter nadere regeling van het verkeer van Amerikaansche onderdanen in het Japansche Rijk; als:

Art. 1.

De haven van Nagasaki in het vorstendom Hizen, zal voor Amerikaansche schepen openstaan, opdat zij daar geledene zeeschade kunnen herstellen, zich van water, brandstof, provisien en andere benoodigdheden kunnen voorzien, zoo ook van kolen als die verkrijgbaar zijn.

Art. 2.

Dewijl Amerikaansche schepen in de havens van Simoda en Hakodade hunne benoodigdheden niet dadelijk van de Japanners kunnen erlangen, is het overeengekomen dat Amerikaansche burgers zich met der woon mogen vestigen te Simoda en te Hakodade en dat het Gouvernement der vereenigde staten een vice-Consul mag benoemen die te Hakodade zal verblijf houden. — Dit artikel zal aanvangen van kracht te zijn op den 4den Julij 1858.

Art. 3.

Bij de vereffening van rekeningen zal de waarde van het geld, waarmede de Amerikanen betalen, bepaald worden door het tegen Japansche munt op te wegen — (gouden en zilveren itsebues) dat is, goud tegen goud en zilver tegen zilver, dan wel zullen daartoe mogen worden gebezigd gewigten die met de Japansche muntstukken in swaarte gelijk staan, altijd nadat sulke gewigten nauw-

Bijvoegsel tot den **OOSTPOST** *van den 18den October* 1858 nº. 83.

(*Wordt vervolgd*)

keurig zijn onderzocht en juist bevonden. — De waarde van het Amerikaansche betaalmiddel aldus bepaald geworden zijnde, zal die ten behoeve der Japanners worden verminderd met zes ten honderd ten einde de kosten van hermunting te bestrijden.

Art. 4.

Amerikanen die zich in Japan schuldig maken aan misdrijf zullen teregtstaan voor den Amerikaanschen Consul Generaal en volgens Amerikaansche wetten worden gestraft. Japanners daarentegen die zich schuldig maken aan misdrijf of wangedrag tegenover Amerikanen, zullen voor de Japansche overheden teregtstaan en volgens Japansche wetten worden gestraft.

Art. 5.

Indien Amerikaansche schepen de havens van Simoda, Hakodade of Nagasaki aandoen met het doel om zich te approvianderen of om geledene schade te herstellen, zullen zij daarvoor betalen in gouden of zilveren munt en indien zij geen geld hebben, zullen daarvoor goederen in ruil worden aangenomen.

Art. 6.

Het Gouvernement van Japan staat aan zijne Excellentie den Consul Generaal der Vereenigde Staten het regt toe om buiten de grenzen van Sevenchi te gaan, doch heeft hem verzocht van dat regt vooreerst geen gebruik te maken, dan alleen in geval van dringende noodzakelijkheid, schipbreuk enz., waarin hij heeft toegestemd.

Art. 7.

Inkoopen voor Zijne Excellencie den Consul Generaal of diens gezin mogen bewerkstelligd worden alleen door hem of door eenig lid van zijn gezin en mogen de betalingen daarvoor geschieden zonder tusschenkomst van eenig Japansch beambte, en zal te dien einde Zijne Excellencie de Consul Generaal voorzien worden van Japansch zilver en kopergeld.

Art. 8.

Dewijl zijne Excellencie de Consul Generaal der Vereenigde staten van Noord Amerika niet bekend is met de Japansche taal, noch Hunne Excellencien de Gouverneurs van Simoda met de Engelsche taal bekend zijn, is overeengekomen dat de ware bedoeling zal uitgedrukt worden in de Hollandsche vertaling der artikelen.

Art. 9.

Alle voorgaande artikelen zullen van den dag van heden in werking treden, met uitzondering van artikel twee dat op den daarin bepaalden dag zal van kracht worden.

Aldus gedaan in quintuplicaat, (elk afschrift zijnde in het Engelsch, Japansch en Hollandsch) ter Goijoseo te Simoda op den zeventienden Junij in het jaar der Christelijke tijdrekening achttien honderd zeven en vijftig en van de onafhankelijkheid der Vereenigde staten van Noord Amerika het een en tachtigste, hetwelk overeenkomt met het vierde Japansche jaar van Ansei, Mi de vijfde maand, den zes en twintigsten dag; de Engelsche vertaling geteekend zijnde door zijne Excellencie de Consul Generaal van de vereenigde staten van Noord Amerika en de Japansche vertaling door Hunne Excellencien de Gouverneurs van Simoda.

(*w. g.*) TOWNSHEND HARRIS.

En dewijl de genoemde overeenkomst behoorlijk is bekrachtigd geworden, zoo wordt thans bekend gemaakt dat ik, James Buchanan, President van de Vereenigde Staten van Noord Amerika gelast heb dat genoemde overeenkomst zal worden openbaar gemaakt, op dat dezelve in al deszelfs bijzonderheden moge worden in acht genomen en nageleefd door de vereenigde Staten en derzelver burgers.—

Ten bewijze waarvan ik deze met mijne handteekening heb bevestigd en het zegel der vereenigde Staten hieraan heb doen hechten.

Aldus gedaan in de stad Washington op den dertigsten Junij in het jaar onzes Heeren een duizend acht honderd acht en vijftig en van de onafhankelijkheid der vereenigde Staten van Noord Amerika het twee en tachtigste.

POLITIEKE EERLIJKHEID DER NOORD-AMERIKANEN.— Onder de jongste berigten uit Noord-Amerika komt ook een staaltje voor van handelwijzen van financieelen aard, waaraan de *New-York Times* den naam geeft van: „het schandelijkste stelsel van omkooping op groote schaal, waarvan men ooit ter wereld gehoord heeft." Gedurende de laatste jaren heeft het Federale Gouvernement, dat de beschikking heeft over al de domeingoederen van de Vereenigde Staten, besloten, vrije concessien te verleenen aan verschillende enkele staten in het westen, ter bevordering van het aanleggen van spoorwegen. Deze concessien hebben in 't geheel beloopen tot over eene uitgestrektheid van vele millioenen acres (de *acre* — 0,4 bunder), en het is overtuigend gebleken, dat de afgifte der vereischte *bills* aan het Congres was afgestaan, ten gevolge van de openlijkste en onbeschroomdste omkooping der leden van dat Congres van wege de ontwerpers der verschillende geprojecteerde lijnen. Evenzeer moest noodwendig het plaatselijk gouvernement van elken staat, aan wien de concessien verleend werden, in deze kuiperijen deelen. Volgens het zoo even aangehaalde blad, wordt het er algemeen voor gehouden, dat de meeste westelijke staten zich aan de ongeoorloofdste handelingen schuldig maakten. Nogtans zijn ten opzigte van een dier staten in het bijzonder, de bedoelde feiten aan het licht gekomen. Men beweert dat de staat Wisconsin zich het ergst vergrepen heeft. Nadat de debatten over deze zaak, genaamd de La Crosse- en Milwaukee spoorweg, onlangs een eisch tot nader onderzoek hadden ten gevolge gehad, aan welke eisch men onmogelijk kon verzuimen gehoor te geven, werd er eene commissie benoemd uit de Wetgevende Vergadering, om de zaak te onderzoeken en er rapport over uit te brengen, en de gansche geschiedenis der zaak is nu vervat in een officieel rapport van 410 pagina's. Uit dit rapport blijkt dat de Maatschappij den afgestanen grond verkregen heeft door onmiddelijke omkooping van het gansche gouvernement van dezen staat. Dertien leden van den Senaat ontvingen gezamentlijk schuldbekentenissen van de Maatschappij, tot een bedrag van 85,000 p. st., voor welke som het kleinste aandeel voor elk lid was 2000 p. st., en het grootste 5000 p. st. Zestig leden van het House of Assembly ontvingen elk een som van 1000 tot 2000 p. st. Slechts vier leden stemden voor de *bill* zonder daarvoor iets te ontvangen. De gouverneur van den Staat ontving 10 000 p. st., zijn particulier secretaris 1000, de luitenant-gouverneur 2000, de controleur der Bank 2000 en de klerken van 1000 tot 2000 p. st. elk. Bovendien werd er eene som van 80,000 p. st. verdeeld onder zeker soort van lieden, *outsiders* genaamd, zooveel als makelaars of bemiddelaars. Onder de ondervraagde getuigen bevond zich ook de heer Byron Kilbairn, de president der Maatschappij, en die heer gaf op eene wijze, wel waardig door een wel versneden pen te worden wedergegeven, eene beschrijving van de middelen van omkooping, waartoe men zijn toevlugt heeft moeten nemen. Naauwlettend overwoog hij elk woord dat hij sprak, onthield zich wel het woord „omkooping" te bezigen, maar stemde toe dat de wetgevers eene „finantieele beleefdheid" hadden ontvangen (*a pecuniary compliment*). Eigenlijk had men met hem onderhandeld over „vrijwillige giften," en hij zou op zijne beurt „iets ten geschenke geven." De 10,000 p. st. die aan den gouverneur waren uitgekeerd, waren slechts betaald „om zijne gevoelens te bevredigen."

Gelukkig het land, alwaar de spoorwegen zonder dergelijke „beleefdheden" tot stand kunnen komen.

CHERBURG.

(*Vervolg en slot.*)

Wat nu de oorlogskrachten van Cherburg aangaat, men zal die eenigermate uit de volgende beschrijving kunnen opmaken.

De naar het Noorden geopende vlaktebogt van Cherburg wordt door een dam gesloten, welke aan de basis 3780 Ned. ellen en aan de kruin 3712 ellen lang is; hij bestaat uit twee takken van dergelijke lengte, welke onder eenen naar de haven geopenden hoek van 170 graden op elkander stooten en door het centraal fort met elkander verbonden zijn. De afstand van hier tot de stadhuis-kade bedraagt ongeveer 3300 ellen, welke maat tevens de grootste diepte van de reede aangeeft. Tusschen beide einden van den dam en den naastliggenden oever ligt aan beiden zijden een eiland, ten Westen de Roche Chavagnac en ten Oosten het eiland Pelée, zoodat ook aan beide kanten twee doorvaarten bestaan, om in de reede binnen te komen. Elk van die doorvaarten wordt door een kruisvuur verdedigd, daar op beide einden van den dam, voorts op de twee genoemde eilanden en eindelijk op de beide tegen elkander over liggende oevers forten zijn aangelegd. Het westelijke kasteel aan de kust heet *Fort de Querqueville*, het Oostelijke kasteel dat *des Flamands*, het op het eiland Pelée liggende *le fort Impérial*, en het andere eilandfort heet *fort de la Roche Chavagnac;* het laatste is nog niet opgebouwd. He noord westwaarts van de stad liggende zee-arsenaal is van het laatste geheel onafhankelijk; de plaats is 1700 ellen lang en 600 tot 1300 ellen breed en is door een vestingmuur omringd, welke de drie zijden van een regthoek vormt, welks vierde zijde de kust is; aan beide einden van het laatste ligt westelijk het fort *du Homet* en oostelijk het *fort du Galet*, even als het *fort de Longlet;* de lengte van den vestingmuur bedraagt 5600 ellen; binnen dezen liggen de drie haven-bassins, wier ingang zich tusschen het fort *du Homet* en het fort *du Galet* bevindt. De eerste dier kommen, die regtstreeks in de reede uitloopt, heet de voorhaven, is 300 Ned ellen lang, 240 breed en ligt 18 el 70 duim beneden de oppervlakte van den grond. Zij werd den 27sten Augustus 1813, in tegenwoordigheid der Keizerin-regentes, Marie Louise, ingewijd. De tweede kom, het bassin de Flot, ligt ten noord-westen van de eerste en wel zoodanig, dat de achterste lange kant met dien van de voorhaven op gelijke lijn valt; het is 290 Ned. ellen lang, 217 breed en heeft dezelfde diepte als de voorhaven; de inwijding had 26 Aug. 1828 in bijzijn van den hertog van Angoulême plaats. De derde kom, ten zuidwesten van de andere of van de reede, achter deze beide gelegen, is de grootste van allen en draagt den naam van *Arrière Bassin de Flot,* of *Bassin Napoleon III;* zij is 420 Ned. ellen lang, 220 breed en 18 diep, wanneer men van het vlak der kade rekent. Aan de westelijke lange zijden liggen zeven gebouwen, wier grondslagen tot in het water reiken, om het van stapel loopen der schepen gemakkelijk te maken. Aan de smalle zuidzijde bevinden zich twee, aan de noordzijde vier vormen, dat zijn uitgehouwen kommen, die den buitenvorm van het schip hebben, dat daar op het drooge gelegd en gekalefaterd kan worden. In geval een schip zoo zwaar beschadigd mogt zijn, dat het geen tijd meer had in de vormen binnen te loopen en dreigde te zinken, is er in het bassin een stevig traliewerk aangelegd, waarop het veilig kan loopen en de noodigste herstellingen ondergaan. Al deze verschillende werken zijn op vasten bodem, waardoor deze grootste der drie kommen niet zoo vele schepen kan bevatten als het eerste bassin *de Flot.*

In haren gewonen toestand kunnen in de drie havenkommen 38 linieschepen ten anker liggen, en mits eenige bijzondere toebereidselen nog meer. Al deze kommen staan met elkander in verbinding; doch de voorhaven alleen heeft eene doorvaart op de reede. De stad, die ten zuid oosten van het arsenaal is, heeft hare bijzondere handel haven. De van het oosten komende spoorweg loopt tot aan de oostzijde der stad; maar een kleine zij-spoorweg voert langs de stad regtstreeks naar het arsenaal heen. De reede die ongeveer 7600 Ned. ellen diepte mag hebben, grenst nog ten westen aan de landpunt van Querqueville en ten oosten aan het eiland Pelée; aan den zuidkant vormt zij twee bogten, de westelijke tusschen de landtong van Querqueville en van du Homet, heeft eene opening van twee zeemijlen; de tweede oostelijker dieper ingesnedene en breedere bogt strekt zich tot het eiland Pelée uit; ten westen daarvan ligt het arsenaal. Omstreeks het midden der reede, nagenoeg 100 Ned. ellen van den havendam, begint eene zandbank, die eene lengte van 6000 Nederl. ellen heeft, de *bank van het eiland Pelée* genoemd; bij het begin is het water 22 tot 23 voet diep, welke diepte in de rigting van het eiland Pelée vermindert en bij dit eiland slechts 14 en 7 voet bedraagt. De oostelijke doorvaart tusschen het eiland Pelée en den dam doorsnijdt de zandbank op eene lengte van 850 Ned. ellen, en bij lagen waterstand heeft man hier maar 22 voet diepte. Tusschen het eiland Pelée en den oever heeft men gedurende lagen waterstand in den tijd der dag- en nachtevening slechts vier voet water. De westelijke baai, wier kust met vele klippen bezet is, heeft eene waterhoogte die van 4 tot 17 voet verschilt. De westelijke binnenvaart der reede tusschen den havendam en de onderzeesche Roche Chavagnac is de diepste van allen; digt bij den dam vindt men gewoonlijk 48 voet, nooit beneden 36 voet water. Het beste gedeelte der reede is dat hetwelk zich bevindt tusschen den westelijken langeren tak van den havendam en eene zandbank, die 380 Ned. ellen van de tegenoverliggende kust verwijderd is. Deze streek is 4000 Ned. ellen lang en 700 tot 1600 Ned. ellen breed, men vindt daar 29 tot 41 voet diepte. Buiten den dam naar de opene zee toe treft men op eene ruimte van drie kilometers eene diepte aan die van 36 tot 51 voet verschilt; het zoude dus zeer wenschelijk geweest zijn, dat men den dam nog eene kilometer verder hadde uitgestrekt.

Overziet men het geheel, dan bestaan de verdedigingswerken van Cherburg op de reede uit de drie forten van den havendam en de twee forten op de Roche Chavagnac en het eiland Pelée, op de kust, wanneer men van het westen af begint, uit de forten van Querqueville, St. Anne, du Homet, du Galet, de Longlet, des Flamands en de Redoute van Tourlaville; eindelijk aan de landzijde, insgelijks van het westen af uit de forten van Henneville des Varendes, van Grismeuil, van Octeville, van Basquene, du Roule en verscheidene redouten. Deze werken maken Cherburg tot eene vesting van den eersten rang en verwezenlijken de gedachte van de groote krijgsgenien, die daaraan hun vernuft gespitst hebben.

Zonder nu te veel aan de gevaren voor eene landing in Engeland te hechten, die van hier uit zoude kunnen bewerkstelligd worden, is het niet te miskennen, dat dit maritieme punt den grooten zeestaat aan de overzijde tot eene gedurige waakzaamheid verpligt, aan vermeerdering van zijne krachten te lande langs het kanaal doet denken, en het althans weerhouden zal zijne kanaalvloot in te krimpen. Maar zoo ontwijfelbaar als dit is, zoo zeker was het ook, dat Frankrijk de voortdurende dreiging van de Britsche zijde ondervond en dat er nu als een tegenwigt aan de zeezijde is gekomen; mogten die twee magten elkander om zoo te zeggen „neutraliseren," dan zou er waarheid zijn in het zeggen: „Cherburg is de vrede." Blinddoeken over de beteekenis van dat punt kan men zich niet. Maar wij blijven vooral hechten aan de krachtige bolwerken, die handel en nijverheid, spoorwegen en innig verkeer der volken tegen het gebruik maken van die geduchte oorlogsmiddelen opwerpen.

A. H. B.

WELK NIEUWS IS ER?

KUMMERFELDSCH WASCHWATER. Een nieuw bewijs voor de vatbaarheid van het publiek om duur te betalen als men de zaak maar op de goede wijze aanlegt, wordt geleverd door eene analyse van het Kummerfeldsche waschwater. Dit waschwater, waarvan in Duitschland veel ophef is gemaakt, en dat per flesch ongeveer ƒ 4,50 kost, bestaat volgens Fred. Carl uit eene kleine hoeveelheid bloem van zwavel en kamfer en voor het overige uit zuiver pompwater. De handelswaarde, de flesch er onder begrepen, schat hij op ongeveer 20 cents.

KUNSTBLOEMEN. — Uitmuntend mooije, nagebootste bloembladeren worden tegenwoordig door de firma Bébard & Co. te Parijs geleverd. Alle aderen, zoo groote als kleine, worden met eene verwonderlijke juistheid wedergegeven, en wat is de stof waaruit zij bestaan? het is collodion vermengd met de vereischte kleurstof.

Het maken van zoodanige bloembladeren is voor het eerst tamelijk omslagtig, maar als men bedenkt hoeveel duizenden er noodig zijn, dan mag de bewerking wel den naam van eenvoudig dragen.

De hiervoor noodige collodion platen worden vervaardigd, door schietkatoen op de gewone wijze in alcohol houdenden aether, vermengd met een weinig ricinus-olie, op te lossen, deze oplossing met de vereischte kleurstof, die vooraf tot een onvoelbaar poeder is gebragt, te vermengen, en daarna op glazen platen die met eene houten opstaanden rand voorzien zijn, te gieten. Als de aether verdampt is, blijft er eene half doorschijnende plaat collodion over, die de kleur bezit van het blad dat er uit vervaardigd zal worden, en zeer gemakkelijk van het glas kan afgenomen worden.

Om uit deze stof bladeren te maken, heeft men vormen noodig, die op de volgende wijze vervaardigd worden. Men neemt een natuurlijk bloemblad, legt het op eene zachte stof, zoodat het al zijne natuurlijk bogten en kronkelingen behoudt, giet daarop een weing aangemaakte

gips, en herhaalt dit telkens als de opgebragte gips hard is geworden, tot dat eindelijk de laag dik genoeg is. Deze gipsvorm is natuurlijk grooter geworden dan het blad, en hetgeen er te veel aan is, moet weggesneden worden, juist gelijk met den buitenkant van het blad. Dit stuk gips wordt herhaaldelijk gedoopt in was die maar even gesmolten, volstrekt niet te heet is, tot het wasbekleedsel de noodige dikte heeft verkregen, vervolgens in koud water gelegd en daarna de was van de gipsvorm afgenomen.

Na de was van alle onreinheden gezuiverd te hebben, wordt zij met brons of potlood gesmeerd en in een' galvanischen toestel wordt er een koperen afdruk op gemaakt. Deze koperen vorm wordt vervolgens op de wijze der clichés in een mengsel van spiesglas en lood afgedrukt, waardoor een contra vorm ontstaat.

De beide vereischte vormen zijn aanwezig en het maken van een blad geschiedt door eene collodion plaat, op 150° tusschen deze vormen te persen. Om de gelijkmatige temperatuur te verkrijgen, gebruikt Bérard tegenwoordig stoom van vijf atmospheren spanning.

Zeilen van zijde. — Volgens het schrijven van kapt. Rodanet, voldoen de zeilen van zijde volkomen aan het oogmerk. Zij zijn zacht en lenig, kunnen veel gemakkelijker dan de gewone zeilen worden gereefd en hebben vol strekt door den regen niets te lijden. Bij regenachtig weder kunnen alle manoeuvres veel gemakkelijker met zeilen van zijde worden uitgevoerd, terwijl langdurige natheid, volgens genomene proeven, er geen hinder aan doet. De proeven zijn genomen aan boord van de *Franklin*, en de kapt. eindigt het verslag met de verklaring: „ik vind ze onverbeterlijk, en geloof dat zij eenmaal eene gewigtige rol in het zeewezen zullen vervullen."

Het dooden van insecten in granen. — Met zwavelkoolstof kan men alle insecten dooden die zich in het graan bevinden, terwijl tevens door dit middel de larven worden vernietigd. Door vijf wigtjes op elke honderd Ned. pond graan te gebruiken wordt al wat leeft binnen vier en twintig uren gedood, terwijl het bij aanwending van grootere hoeveelheden nog sneller geschiedt. Doyère heeft te Algiers op eenmaal 11600 mud gerst aan die bewerking onderworpen en was hiermede in twintig minuten gereed. Zoo het graan in besloten bakken is bewaard, die luchtdigt kunnen afgesloten worden, gelukt de bewerking uitmuntend, doch ook bij minder goede afsluiting faalt zij nimmer. Een hoop graan kan zeer goed bewerkt worden, zoo zij met eene luchtdigte stof, b. v. katoen met gomelastiekvernis bestreken, bedekt wordt en de randen aan den grond met klei worden vastgezet. Het kiemvermogen lijdt onder deze bewerking in het geheel niet, terwijl de reuk naar zwavelkoolstof binnen twee of drie dagen geheel verdwijnt, zoodra het graan aan de lucht wordt blootgesteld en men het eenige malen laat verschieten. Het brood uit zoodanig behandeld graan gebakken, is van het gewone niet te onderscheiden, de dieren eten het graan, zelfs al is er nog eenige reuk aan, zonder dat zulks een nadeeligen invloed op hunnen gezondheidstoestand uitoefent. De opname van eene zoo geringe hoeveelheid zwavelkoolstof in het dierlijk ligchaam is voor de gezondheid niet schadelijk, gelijk uit de proeven blijkt die Doyère er mede genomen heeft.

Verkleinde stéréotype. — Een der stéréotypisten der keizerlijke Staatsdrukkerij te *Weenen*, onder directie van den met roem bekenden Dr. Auer, heeft de opmerking gemaakt, dat eene matrijs van gips, door herhaald afwasschen met water, doch noch sterker zoo dit met wijngeest geschiedt, kleiner wordt en zich zeer regelmatig zaâmtrekt.. Hierdoor is hij in de gelegenheid alle daarvoor vatbare voorwerpen te verkleinen. Een pagina zetsel, eene houtsnee of eene medaille, kunnen door herhaald afgieten in gips, behandelen met wijngeest, en clichéren in ligtvloeijend metaal (Rose's of Newton's metaal), naar willekeur verkleind worden. Op deze wijze heeft hij medailles van drie rijnl. duim tot op een rijnl. duim verkleind in twaalf verschillende afmetingen zonder dat een van alle iets van scherpte verloren had.

Economist.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Van*
October	13	Nederlandsche	Tonia.	C. F. Zeeman.	Batavia.
„	—	„	Phoenix.	J. Johansen.	„
„	—	„	Amazone.	J. Abbink.	„
„	15	Nederl. Ind.	Moestarie.	Said Mohamat Alhabassij	Banjarmassing.
„	—	Balische	Rengarees.	Abd. Ragman.	Kajeli.
„	—	Nederlandsche	Ulijsses.	J. Schout.	Batavia.
„	—	„	Everdina Elisabeth.	C. J. Tonjes.	„
„	—	Nederl. Ind.	Madina.	Hadjie Mohamat Sedik.	Pontianak.
„	—	„ „	Almok Tasam.	Said Mohm. bin Aloei Alhabassij.	Sinkawang.
„	—	Fransche	Notre Dame des Victoires.	H. Mongau de l'Etang.	Batavia.
„	—	Nederlandsche	Minerva.	J. A. van Boven.	„
„	15	Nederl. Ind.	Inten Banjarmaas.	Akeel.	Samarang.
„	—	Nederlandsche	Elisabeth.	W. C. Veenstra.	Panaroekan.
„	16	Nederlandsche	Reinhardt.	J. W. Berkelbach van den Sprenkel.	Batavia.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Naar*
October	13	Amerikaansche	Thachted Magauld.	A. Baxer.	Nederland.
„	—	Engelsche	Anna Forster.	H. N. Clark.	„
„	14	Nederlandsche	Albatros.	K. P. Haasnoot.	„
„	—	Ned. Ind.	Kinwan.	Oei Sietik.	Tegal.
„	15	„ „	Stoomschip Palembang.	H. J. Roseboom.	Batavia via Samarang.
„	—	„ „	Stoomschip Menado.	A. Couteron.	Molukkos via Makasser en Timor.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Nederlandsche	Stad Schiedam.	T. Wulp.	Inreparatie.	Fraser Eaton & Co.
„	Beatrix.	Van der Wijck.	Onbepaald.	„ „ „ „
„	Louise Jacoba Johanna.	Baumgarten.	In Reparatie.	„ „ „ „
Amerikaansche	Escort.	Pepper.	Onbepaald.	„ „ „ „
Nederlandsche	Drie Vrienden.	L. P. Andersso.	„	„ „ „ „
„	Catharina Wilhelmina.	T. H. Popken.	Onbepaald.	B. J. van Eck & Co.
Bremer	Post.	Wiegand.	„	„ „ „ „ „
Bremer	Emigrant.	Andressen.	Onbepaald.	Wm. Mathieu & Co.
Nederlandsche	Jacob.	Börger.	„	„ „ „ „
Hamburg	Wiedermann.	Kalcklöser.	Golf van Perzie.	„ „ „ „
Nederlandsche	Jan Schouten.	Coening Meijer.	Onbepaald.	Schimmelpenninck & Co.
„	Zaanstroom.	Schaap.	„	„ „ „
„	Amazone.	Abbing.	Nederland.	„ „ „
„	Phoenix.	Johanssen.	„	„ „ „
„	Catharina Wilhelmina.	Popken.	Onbepaald.	Ruyl Cramer & Co.
„	Laurens Koster.	Koenen.	„	„ „ „ „
„	Petronelle Catharina.	Hagen.	„	„ „ „ „
„	Christiaan Huijgens.	Van Katwijk.	Nederland.	J. F. van Leeuwen & Co
„	Delftshaven.	Schaap qq.	Onbepaald.	B. Kopersmit & Co.
„	Schoonderloo	Keuker.	„	„ „ „ „
„	Calijpso.	Nolles.	Nederland.	„ „ „ „
„	Resident van Son.	Kramers.	Banjermassing.	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Stoomschip Macasser.	Smith.	In reparatie.	„ „ „ „
„ „	„ Banda.	—	Idem.	„ „ „ „
„ „	„ Padang.	Schippers.	Onbepaald.	„ „ „ „
Nederlandsche	Tonia.	Zeeman.	Nederland.	„ „ „ „
„	Economist.	J. C. S. Olivier.	Amsterdam.	W. W. Cook & Co.
„	Atlas.	Bakker.	„	P. Kervel & Co.
„	Ortelins.	De Groot	„	„ „ „ „
Engelsche	Anne Foster.	Clarke.	Engeland.	McMillan Marten & Co.
„	Strathfildsaije.	McNear.	„	„ „ „ „ „
Nederlandsche	Europa.	S. G. Tromp.	Nederland.	Anemaet & Co.
„	Twee Anthonijs.	C. von Rijn van Alkemade.	„	„ „ „

Aangekomen Passagiers.

Met de Nederl. bark *Minerva*, Majoor Guze.

Vertrokken Passagiers.

Met de Nederl. bark *Albatros*, een gegageerde en drie gepasporteerde militairen.— Met het Nederl. Ind. stoomschip *Palembang*, de heeren D. G. de Jonker, C. Vriezendorp, W. Morgan, Mr. L. G. Bouricius, A. Brown, Thomas, Butlij, M. Boumeester, H. F. Klein, F. Burij, mev. de wed. Boumeester, Z. M. troepen en bannelingen.— Met het Nederl. Ind. stoomschip *Menado*, de heeren Johannes, Paulus, Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Ardjoeno, Merapi en Gedeh; de schoenerbrik Banda; de schepen Dominion, Agamemnon, Zaanstroom, Catharina Wilhelmina, Strathfielssaije, Emigrant, Adèle, Djoedool Moebarak, Europa, Monsoon, de Stad Schiedam, Ortelius, Tonia, Phoenix, Amazone en Notre Dame des Victoires; de stoomschepen Banda, Makasser, en Padang; de barken Fathal Ma-ān, Saijan Maskoer, Goansien, Economist, Henry Winch, Resident van Son, Jan Schouten, Laurens Coster, Jacob, Beatrix, Salma, Drie Vrienden, Christiaan Huijgens, Delftshaven, Schoonderloo, Louise Amtoinette, de Twee Anthonijs, Calypso, Djabeer, Fathool Wadoet, Atlas, Wiedeman, Louisa Jacoba Johanna, Ulijsses, Everdina Elizabeth, Madina, Minerva en IJenten Banjermaas; de brikken Ellida en Renganees; de schoeners Sarie Tengaroong, Hiatlie, Hing Thaij, Attaief, Hoseeng, Fear not, Shirasee, Moestarie en Almok Tasam,

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

4 October. De Ned. Ind. schoener *Fathool Haer*, gezagv. Sech Abdola bin Said Beladram, van Soerabaya 27 September.

8 October. De Ned. Ind. bark *Abool Hassim*, gezagv. Said Allie bin Aloewie Alhabassij, van Soerabaya 2 October; de Ned. Ind. bark *Java's Welvaren*, gezagv. G. E. Doornbos, van Batavia 21 Sept.

VERTROKKEN.

8 October. Het Ned. Ind. schip *Ernst Willem*, gezagv. M. Paulino, naar Tjilatjap.

9 October. De Ned. Ind. bark *Bacht Mastora*, gezagv. Said Machmoot bin Aloewie Alhabassy, naar Pontianak en Singkawang, passagiers A. L. Edwards en familie; de Ned. Ind. schoener *Radja Pagattan*, gezagv. Oewa Tjakooh, naar Pontianak.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schoeners Sophia, Mansoor, Mifrejool Moelook, Sie Damar en Fathool Haer, de brik Machmodie en de barken Abool Hassim en Java's Welvaren.

Aan- en Uitvoer te Soerabaija van den 14den tot en met den 16den October 1856

AANVOER.

Van Batavia per het Nederl schip *Tonia*, gezagv. C. F. Zeeman, agenten B. Kopersmit & Co.

Een partij steenkolen, 25 vaten en 40 manden bier, 14 kisten provisien, 1 kist schilderijen, 1 kist koopmanschappen, 1 kistje saucijs de bologne, een orgel, B Kopersmit & Co.

Van Banjermassing per de Ned. Ind brik *Moostarie*, gezagv. Said Mohamat Alhabsy, agent Gezagv.

5000 stuks maloekoematten, 50 stuks lannang planken, 9 stuks karbouw huiden, Gezagvoerder.

Van Celebes per de Balische schoener *Renganees*, gezagv. Abdul Rachman, agent Gezagvoerder.

26 paarden, 10500 bossen rotting, 100 picols klapper-olie, 900 stuks tempaos, Gezagvoerder.

Van Batavia per het Fransche schip *Notre Dame des Victoires*, gezagv. H. Mangande, agenten Fraser Eaton & Co.

30 kistjes wijn en 14 kistjes cognac, Gezagv.

Van Batavia per het Ned. schip *Everdine Elisabeth*, gezagv. C. J. Tonjes, agenten Ruyl Cramer & Co.

630 tonnen steenkolen, 6 kisten bier, 1 kist provisien, 4 kistjes diversen en eenige kleinigheden, Order.

Van Batavia por het Nederl. schip *Minerva*, gezagv. J. A. van Boven. 2/2 leggers arak, 12 kisten bladkoper, 26 kisten sigaren, Fraser Eaton & Co; 300 kelders genever, McMillan Marten & Co; 139 balen en kisten manufacturen, N. H M.; 85 kisten madapollams, P. Kervel & Co.

Van Liverpool per het Ned. schip *Amazone*, gezagv. J. Abbink, agenten Schimmelpenninck & Co.

50 collis koopmanschappen, P. Kervel & Co; 74 collis koopmanschappen, 62 collis lijnwaden, 1710 staven en bossen ijzer, Fraser Eaton & Co; 36 collis koopmanschappen, Schimmelpenninck & Co; 6 collis koopmanschappen, 13 kisten lijnwaden, Adam & Co; 83 collis koopmanschappen, McMillan Marten & Co; 29 collis koopmanschappen, J. F. van Leeuwen & Co; 150 krangdj. aardewerk, 3 collis koopmanschappen, 8 kisten provisien en dranken, Order; 50 kisten champagne, 1 kist lijnwaden, 1 kist knoopen, W. Mathieu & Co; 33 kisten provisien en dranken, Gebr. van Delden; 4 kisten provisien en sweepen, Karthaus & Melchers; 2 kisten provisien, de Sturler & Fagnotti; 5 kisten pleet- en glaswerk, Gebr. Kocken.

Van Batavia per de Ned. Ind. bark *Inten Banjarmassing*, gezagv Akiel, agent Gezagvoerder.

40 kisten wijn, B. J. van Eck en Co; 250 ledige genever kelders ieder 15 flesschen, Levert; 3 kisten en 5 stukken ijzerwerk, E. Fuhri en Co; 1 koekoek klok, 23 collis meubelen, boeken kleeren en provisien, Order; 81 collis manufacturen, koopmanschappen en kleinigheden, diverse Chinezen en eenige goederen bestemd voor Banjarmassing.

UITVOER.

Naar Nederland per het Amerik schip *Thatcher Magauld*, gezagv A. Baxter.

$14104^{62}/_{100}$ picols suiker, 4422 stuks koe- en buffel-huiden, $53^{70}/_{100}$ picols sapanhout, $330^{91}/_{100}$ picols rotting, Fraser Eaton & Co; $3544^{09}/_{100}$ picols suiker, 1596 stuks koe- en buffelhuiden, Major Matzen en Co; 894 stuks koe- en buffelhuiden, B. J. van Eck en Co.

Naar Nederland via Batavia per het Nederl. schip *Albatros*, gezagv. K. P. Haasnoot.

$3002^{12}/_{100}$ picols suiker, 3500 picols koffij, 485 schuitjes tin, wd. 250 picols $14^{208}/_{1000}$ picols cochenille, N. H. M.

Naar Balie per de Nederl. Ind. schoener *Bintang Tjigoan*, gezagv. Ong Kang Han.

670 sp. matten, een kist bin. amfioen, Gezagvoerder.

Naar Batavia en Samarang per het Nederl. Ind. stoomschip *Palembang*, gezagv. Roseboom.

9 collis tegalen, 8393 Amsterd. ponden nagelsteelen, B. Kopersmit en Co.

Marktprijzen.

Suiker No. 16 per picol *f* $17\frac{1}{2}$ à *f* 18.—
Koffij per picol. *f* 30.—
Rijst (carga) per kojang *f* 110 à *f* 120.—
Id. (witte) „ „ *f* 15 à *f* 150.—
Koehuiden per 100 st. *f* 200 à *f* 250.—
Arak per legger. *f* 50.—
Olie (Klapper) *f* 17.—
Olie (Katjang).
Kadjang Matten.
Rotting. *f* 8.—
Wisselkoers Pari.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.